

Forløb 3. Blå danmarkshistorier – Sejl og damp

Forløbsnavn: Sejl og damp – dansk søfart under industrialiseringen og imperialismen
Varighed: Ca. 10 moduler a 90 minutter
Formål: At eleverne får indsigt i den første industrialiseringsproces i Danmark og hvilken betydning søfarten havde for denne udvikling. Samtidig skal eleverne forholde sig til, hvordan de strukturelle samfundsforandringer får betydning for produktionsforhold, arbejds-og levevilkår og den maritime identitet, på nationalt niveau og i en række lokalmiljøer. Endelig skal eleverne arbejde med de nye internationale magtforhold under imperialismen og hvilken rolle Danmark og danske søfolk spillede heri.
Faglige mål: <ul style="list-style-type: none">• Redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks, Europas og verdens historie• Redegøre for sammenhænge mellem den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling• Skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer og diskutere periodiseringsprincipper• Reflektere over samspillet mellem fortid, nutid og fremtid samt over mennesket som historieskabt og historieskabende• Formulere historiske problemstillinger og relatere disse til elevernes/kursisternes egen tid• Formidle og remediere historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt• Demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Kernestof: <ul style="list-style-type: none">• Hovedlinjer i Danmarks, Europas og verdens historie fra antikken til i dag• Forandringer i levevilkår, teknologi og produktion gennem tiderne• Kulturer og kulturmøder i Europas og verdens historie
Materialer: Bog: Blå danmarkshistorier; Materiale fra Blå danmarkshistoriers hjemmeside; (https://forlagetcolumbus.dk/boeger/historie/blaa-danmarkshistorier/); PowerPoint Sejl og damp ; Kahoot.it; Podcast Det Maritime Danmark https://archive.org/details/podcast-det-maritime-danmark-det-maritime-danmark-0410-d-1000379588426 ; Peter Tygesen/Jørn Stjerneklar: <i>Det danske Congo-æventyr (1) Opdagerne</i> : https://hval.dk/mitcfu/materialeinfo.aspx?mode=-2&page=1&pageSize=6&notepadid=78201&notepadhash=e4e3f7645ea8b69600095eb4bee28909&orderby=title&SearchID=0fe0bd26-4884-

Modul-række	Lektie	Formål	Materiale	Sekvenser
1.	Ingen lektie	<p>Give overblik over forløbet. Aktivere elevernes forforståelse.</p> <p>Træne forskellige typer kilde; I dette tilfælde fotografier af skibsbesætninger; kreative øvelser, Gruppearbejde</p>	<p>PowerPoint <u>Sejl og damp</u></p> <p>Blå danmarkshistorier</p> <p>Remedieringsopgave 6.1 - Tegn en sømand</p> <p>Øvelsesopgave 3.20: Skibsfotografier</p> <p>Øvelsesopgave 3.8: Skibbrud</p> <p>Evt. grafiske programmer; præsentationsprogrammer fx https://padlet.com</p>	<p>Sejl og damp</p> <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af forløbet (slide 1) • Dagens modul (slide 2) • Præsentation af forløbet (3, 4) • Tegn en sømand. (slide 5). Individuel opgave. Lad 4-5 elever præsentere deres tegning. Det er oplagt, at eleverne kan lave en digital port folio (fx en "padlet" eller på klassens Facebook-konto). • Skibsfotografier (slide 6). Lav øvelsen i plenum. • Præsentation af Hans Peter Thomsens skibbrud (7) • Opsamling (slide 8)
2.	s. 58-60 + Øvelsesopgave opgave 3.8: Skibbrud; Øvelsesopgave	<p>Arbejde med forskellige kilder. Remediering; Eleverne bliver historieskabende.</p>	<p>PowerPoint <u>Sejl og damp</u></p> <p>Blå danmarkshistorier</p> <p>Øvelsesopgave 3.8: Skibbrud</p> <p>Øvelsesopgave 3.11:</p>	<p>Sejl</p> <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af modulet (slide 9) • Dagens lektie på Hans Peter Thomsen. (Slide 10).

	3.11: Medrejsende hustruer		Medrejsende hustruer	<p>Gennemgås i plenum uden forberedelsestid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opsummering fra sidst på "skibbrud" (slide 11) • Remediering (slide 12). • Skibbrud - opgaveløsning + fremlæggelser (13+14). Øvelsen er en gruppeaflevering. Forhåbentlig ved klassen hvad et tweet er ellers må man bruge 2 min. på at forklare det. Det er realistisk at alle gruppe fremlægger deres "tweet" • Medrejsende hustruer (slide 15+16). Gruppearbejde. • Opsummering (slide 17)
3.	s. 60-72	<p>Arbejde med forskellige kilder; introduktion til "kulturmøder";</p> <p>Træne kildeanalyse, tendens, periodisering</p>	<p>PowerPoint <u>Sejl og damp</u></p> <p>Blå danmarkshistorier</p> <p>Tjek-på-lektien 3.1: Hvilke produkter?</p> <p>Tjek-på-lektien 3.2: Maritimt miljø?</p> <p>Tjek-på-lektien 3.3: Årsager til dampskibenes succes</p> <p>Øvelsesopgave 6.2: H.P. Thomsens kulturmøder</p> <p>Øvelsesopgave 3.5: Mødet med Caledonia</p>	<p>Sejl og damp</p> <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af modulet. (slide 18) • Tjek på lektien (slide 19) • H.P. Thomsens kulturmøder (slide 20+21+22) Start med at repetere hvem H.P. Thomsen var (slide 10) • H. C. Andersen og Caledonia. Læs kilden højt i plenum. (slide 23). Øvelsen dækker både et billede og et kort brev. Eleverne kan arbejde i par. • Opsummering dagens modul (slide 24).

4.	s. 72-77; Øvelsesopgave 3.14: Kok i is og tåge; Øvelsesopgave 3.15: En sømands uventede ophold i Nicaragua	Træne kildeanalyse. Skabe sammenhæng, at træne at kunne sætte forskellige kilder og tekster sammen til at kunne sige noget overordnet om et givent emne; her er det livet som sømand	PowerPoint <u>Sejl og damp</u> Blå danmarkshistorier Øvelsesopgave 3.14: Kok i is og tåge; Øvelsesopgave 3.15: En sømands uventede ophold i Nicaragua Øvelsesopgave 3.13: Fyrbøder og arbejdskampe	Damp <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af modulet (slide 25) • Dagens lektie (slide 26). Refleksions-skrivning • Kok i is og tåge (slide 27+28) – Halvdelen af klassen arbejder med denne kilde • En sømand i Nicaragua (slide 29) – Halvdelen af klassen arbejder med denne kilde • Fyrbøder og arbejdskampe (slide 30-31) • Opsamling på modulet (slide 32). Fokus er at kunne sige noget livet som sømand. Alternativt se udsnit af 'Søens Folk' om arbejdsforholdene for sømænd og betydningen af skiftet mellem sejl og damp, DR2 2009, som afslutning på modulet. https://hval.dk/mitCFU/mm/player/?copydan=030911081900 minuttal 03:24-15:51
5.	s.78-81; Øvelsesopgave 3.4: Livet ombord	Skabe forståelse for sammenhænge mellem arbejdskampe på "land og vand" Træne redegørelse. Søge	PowerPoint <u>Sejl og damp</u> Blå danmarkshistorier Tjek på lektien- opgave 3.4: Faglige kampe Diskussionsopgave 3.2:	Damp <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af modulet (slide 33) • Tjek på lektien (slide 34) • Diskussionsopgave (slide 35)

		informationer.	Faglige kampe i dansk søfart Øvelsesopgave 3.4: Livet ombord	<ul style="list-style-type: none"> • Redegørelsesdefinition (slide 36-37) • Skriveøvelse (slide 38) • Peer-feed back-øvelse. (slide 39). Det er ikke sikkert, man kan nå dette. Enten kan man udskyde det til senere, gøre peer feedback øvelsen til lektie, eller man kan forkorte redegørelsesøvelsen.
6.	Øvelsesopgave 3.12: Læserbrevsfejde i Svendborg 1899: Sejlskibe vs. dampskibe;	Kildearbejde og Træne at opstille problemformuleringer.	PowerPoint <u>Sejl og damp</u> Blå danmarkshistorier Podcast: Det Maritime Danmark 04:10 - De danske skibsredere Øvelsesopgave: Læserbrevsfejde i Svendborg 1899: Sejlskibe v dampskibe	Sejl og damp <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af modulet (slide 40) • Podcast med lyttefokus (slide 41). Man kan sagtens udelade denne sekvens. • Læserbrevsfejde. (s.42-44) • Opsamling (slide 45).
7.	s.82-87 + Opgave 3.9: Danskerne i Congo	Kildeanalyse -; Træne at opstille problemformuleringer. Lad elever arbejder med forskellige fremstillingsformer ; Elever får et	PowerPoint <u>Sejl og damp</u> Blå danmarkshistorier Tjek på lektie Film: Det danske Congo-æventyr (1) - Opdagerne https://hval.dk/mitCFU/mm/player/?copydan=030601082	Damp <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af dagens program (slide 46) • Tjek på lektien (slide 47) • Det danske Congo-æventyr (1) (slide (48). Lad eleverne nøjedes med at have fokuspunkter, mens de ser filmen uden afbrydelser. Filmen varer 28 min. Fokuspunkter:

		omfattende kendskab til Congo	200 Øvelsesopgave 3.9: Danskerne i Congo	<p>Hvorfor er Kong Leopold interesseret i Congo</p> <p>Hvordan lykkedes det Kong Leopold at få fat i Congo</p> <p>Hvilke rolle spillede danske søfolk</p> <p>Hvorfor rejste danske søfolk til Congo</p> <p>Hvordan bliver den congolesiske befolkning behandlet</p> <p>Hvilke aftryk har danskerne sat på Congo og hvilket aftryk har Congo sat på de danske søfolk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Danskere i Congo. (Slide 49-50) Gruppearbejde. Lad de enkelte grupper præsentere hver deres problemformulering i plenum. (Man kan som lærer selv forberede en problemformulering inden modulet, som kan bruges til at hjælpe eleverne på vej). • Opsamling (slide 51) • Lektie til næste gang (slide 52)
8.	Øvelsesopgave 3.10: I Congostatens tjeneste	Kildeanalyse. Større kildeanalyse. Eleverne træner at opstille problemformuleringer. Den samlede viden om danskerne i Congo	PowerPoint Sejl og damp Blå danmarkshistorier Øvelsesopgave 3.10: I Congostatens tjeneste	Damp <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af dagens program (slide 53) • Congostatens tjeneste (slide 54-55) 5 grupper arbejder med hver deres kilde. Hver gruppe skal lave deres egen problemformulering, og til sidst samles alle problemformuleringerne til en samlet. • Opsamling på hele modulet (slide 56). Her kan man med

		fra 2 moduler samles.		fordel kombinere den viden man har fået fra det tidligere modul (modul 7)
9.	s. 153-155 + Øvelsesopgave 3.19: Udvandrerne	Eleverne introduceres til: det "Funktionelle kildebegreb" Analysere billedkilder.	PowerPoint <u>Sejl og damp</u> Blå danmarkshistorier Øvelsesopgave 3.19: Udvandrerne Øvelsesopgave 3.18: Ud og hjem	Sejl og damp <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af dagens program (slide 57) • Kort om det funktionelle kildebegreb (slide 58). Det er en del af lektien, men det kan være svært for eleverne at forstå. Så svarene til tjek-på-lektien opgaven (næste slide 59), bliver givet. (Hvis man har beskæftiget sig med det funktionelle kildebegreb i de andre kapitel-forløb, kan man nok gå springe dette over) • Vilhelm Moberg. Gruppearbejde. Det har været lektie, så eleverne behøver ikke bruge lang tid på opgaven. (slide 60) • Ud og hjem. Billede-kildeanalyse. Lad eleverne analysere et billede ad gangen i plenum. Lad dem samle trådene for begge malerier til. (slide 61-63) • Opsummering. (slide 64).
10.	Ingen lektie	Opsamling/repetition af hele forløbet/quiz/prøve Evaluering	PowerPoint <u>Sejl og damp</u> Blå danmarkshistorier Kahoot.it Remedieringsopgave 3.1: Shanty sange	Sejl og damp <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af dagens program (65) • Remediering. (slide 66) (Slidet er identisk med slide 12) • Lad eleverne skrive en shanty. (hvis eleverne ikke kender til genren, kan man afspille et par Shanties inden: https://www.youtube.com/watch?v=-CuyLbC2TZo (dette er især oplagt, hvis der er tale om en musik-

				<p>studieretning). Lad dem lave den i grupper. Hvis der er afsat elevtid til historiefaget, kan man lade det indgå som en aflevering. (slide 67)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Quiz (slide 68). Man kan også vælge at lave en prøve over de spørgsmål som er i kahoot'en. Man kan også gennemgå alle tjek-på lektien spørgsmålene igen. (de er på slide 19, 34, 47, 59) • Evaluering (slide 69). Dette kan udlades. <p>I dette modul kan man også samle op på de sekvenser i gennem hele forløbet, som ikke er blevet nået, og som skønnes nødvendige.</p>
--	--	--	--	---

Forslag til supplerende materiale:

Film på CFU: <http://mitCFU.dk/lnkyp8x>

Opgaver på <https://forlagetcolumbus.dk/boeger/historie/blaa-danmarkshistorier/>:

Øvelsesopgaver:

Opgave 3.1: Brev fra Atlanten

Opgave 3.2: Marstal – en særlig by?

Opgave 3.3: M/S Selandias første rejse

Opgave 3.6: Håndbog for godt sømandsskab

Opgave 3.7: Over ækvator

Opgave 3.16: Michael Ancher: Mandskabet reddes

Opgave 3.17: Slaget ved Helgoland

Diskussionsopgaver:

Opgave 3.1: DFDS: Dengang og nu – Historiebrug

Opgave 3.3: Brexit og The British Empire

Remedieringsopgaver:

Opgave 3.2: Elev på Georg Stage

Opgave 3.3: Havnen i din by

Informationsøvelse:

Find relevante informationer på nettet om danskerne i Congo. Der er mange lokale museer, som har faste eller løbende udstillinger om danske søfolk i Kong Leopolds tjeneste fx <https://natmus.dk/historisk-viden/verden/afrika/skandinaver-i-congo/> ; <https://www.kristeligt-dagblad.dk/den-tredje-verden/100-danske-r-i-congo>

Diverse ekstra materialer:

Podcast-kongerækken om "kapløbet" om Afrika: <https://politikenhistorie.dk/podcast/art8169521/Kapl%C3%B8bet-om-Afrika>

Marstal Museums onlinedokumenter: <https://marmus.dk/da/vidensbase/rejsebeskrivelser>;
<https://marmus.dk/da/vidensbase/erindringer>

H.P. Thomsen og andre søfolks erindringer: <http://www.mitfanoe.dk/index.php/da/tema-artikler/artikler-om-fano/erindringer>